

MISIUNEA INTERNAȚIONALĂ DE OBSERVARE A ALEGERILOR Alegeri Parlamentare, Republica Moldova – 6 martie 2005

COMUNICAT PRIVIND CONSTATĂRILE ȘI CONCLUZIILE PRELIMINARE

Chișinău, 7 martie 2005 – Misiunea Internațională de Observare a Alegerilor (MIOA) pentru alegerile parlamentare din 6 martie din Republica Moldova reprezintă o operațiune comună la care iau parte Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/BIDDO), Adunarea Parlamentară a OSCE (OSCE PA), Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (PACE) și Parlamentul European (EP). MIOA a monitorizat procesul electoral pentru a evalua conformitatea acestuia cu angajamentele OSCE, cu standardele Consiliului Europei și cu alte standarde internaționale privind alegerile, precum și conformitatea cu legislația națională.

Acest comunicat privind constatările și concluziile preliminare este publicat înainte de anunțarea rezultatelor oficiale ale alegerilor și înainte ca autoritățile electorale și judiciare să se pronunțe cu privire la toate reclamațiile și contestațiile. Evaluarea finală a alegerilor va lua în considerare modul de îndeplinire a acestor proceduri importante. O analiză finală și cuprinzătoare a procesului electoral va fi prezentată în Raportul Final OSCE/BIDDO.

CONCLUZII PRELIMINARE

Alegerile parlamentare din 6 martie 2005 din Republica Moldova s-au desfășurat în general în conformitate cu majoritatea angajamentelor OSCE, cu standardele Consiliului Europei și cu alte standarde internaționale referitoare la alegeri. Cu toate acestea, nu au reușit să îndeplinească unele angajamente și standarde indispensabile pentru un proces electoral cu adevărat competitiv. În special condițiile desfășurării campaniei electorale și accesul la mass media nu au fost suficient de echitabile; în această privință, s-au confirmat tendințele negative constatate încă de la alegerile locale din 2003.

Au existat numeroase tentative – mai ales prin intermediul autorităților publice locale – de a împiedica desfășurarea alegerilor într-o manieră pe deplin liberă și competitivă. Acest mediu restrictiv, îndeosebi restricțiile privind acoperirea mediatică a campaniei, au sporit avantajele partidului de guvernământ și nu au servit la crearea unor condiții de campanie suficient de echitabile.

Printre anumite aspecte pozitive ale procesului se numără:

- Un sistem de partide politice competitiv și pluralist, evidențiat de participarea unui mare număr de partide și candidați independenți, a oferit alegătorilor un spectru autentic de opțiuni;
- În cadrul Codului Electoral, Comisia Electorală Centrală (CEC) și organismele electorale subordonate au acționat în mare măsură conform legii;
- CEC a încercat, uneori cu întârziere, să ia măsuri cu privire la un număr de semnale din partea participanților la alegeri și a comunității internaționale;
- O gamă variată de publicații, unele de circulație restrânsă, au exprimat o varietate de opinii politice și au reflectat pe larg campania electorală;
- CEC a adoptat o hotărâre pentru a spori reflectarea campaniei în presa electronică, deși adoptarea târzie a respectivei hotărâri a limitat impactul acesteia;

- Societatea civilă activă a monitorizat alegerile trimițând pe teren în ziua alegerilor aproximativ 2 200 de observatori;
- A fost observată o creștere a numărului femeilor înscrise pe listele de candidați, adesea pe locuri eligibile.

Observatorii au constatat însă o serie de deficiențe, printre care se numără:

- Reglementările restrictive privind campania electorală, adesea agravate de faptul că autoritățile publice locale nu au oferit suficiente oportunități pentru desfășurarea campaniei, au obstrucționat campania multora dintre concurenții electorali, în special din partea opoziției;
- Reglementările restrictive și uneori ambigue privind reflectarea campaniei în mass media electronice au limitat accesul la informație al alegătorilor și capacitatea acestora de a face o alegere în cunoștință de cauză;
- Prestația postului public de televiziune, *Moldova 1*, a fost în mod clar părtinitoare față de partidul aflat la putere;
- Observatorii au constatat obstrucționarea activităților electorale ale partidelor de către autoritățile locale și organele de ocrotirea dreptului, precum și cazuri de hărțuire a candidaților, activiștilor electorali, membrilor de partid și reprezentanților presei de opoziție;
- S-au semnalat presiunile exercitate asupra angajaților din sectorul de stat pentru a nu participa la campania electorală a partidelor de opoziție; în același timp, aceste persoane au fost uneori obligate să ia parte la evenimentele organizate de formațiunea aflată la putere;
- Au fost constatate cazuri de abuz de resurse publice, în special pe plan local, în favoarea organizațiilor din care fac parte autoritățile locale;
- Un număr de instanțe de judecată nu au respectat termenele limită legale pentru pronunțarea unei hotărâri privind contestațiile împotriva hotărârilor administrației electorale, fapt ce are potențialul de a priva părțile interesate de dreptul la un recurs efectiv;
- Faptul că hotărârile Comisiei Electorale Centrale (CEC) nu au fost comunicate în timp util organismelor electorale subordonate, precum și lipsa sporadică a îndrumării și uniformității a avut ca rezultat implementarea inconsecventă a regulilor și prevederilor;
- Deși ar putea oferi o bază adecvată pentru alegeri democratice, Codul Electoral conține numeroase deficiențe și inconsecvențe care trebuie soluționate, luând în considerare Recomandările Comune formulate în iulie 2004 de Comisia de la Veneția a Consiliului Europei și OSCE/BIDD0. De exemplu, prevederile privind pragul electoral și cerințele stricte privind înregistrarea conținute în Legea Partidelor Politice au împiedicat *de facto* minoritățile naționale și interesele regionale să întreprindă activități politice organizate.

Ziua alegerilor s-a desfășurat în general calm și liniștit și 63,7% dintre alegători s-au prezentat la urne. Deși observatorii au făcut în general aprecieri pozitive cu privire la votare și numărarea voturilor au fost, au semnalat faptul că unele proceduri nu au fost întotdeauna îndeplinite. Principalele probleme constatate în timpul scrutinului au fost lipsa aplicării uniforme a ștampilei cu mențiunea "Votat" pe actele de identitate ale alegătorilor și supraaglomerarea mai multor secții de votare. În ziua alegerilor, observatorii au semnalat că aproximativ 8,5% dintre alegători au fost înscrși pe listele suplimentare, ceea ce arată că sunt necesare demersuri pentru sporirea corectitudinii listelor de alegători. Persoane neautorizate s-au implicat ocazional în procesul de votare și de numărare a voturilor, iar lipsa procedurilor de soluționare a neconcordanțelor dintre numărul alegătorilor și cel al buletinelor de vot a fost constatată pe scară largă.

Se estimează că un număr de 9 000 alegători din Transnistria s-au prezentat la urne.

Instituțiile reprezentate în MIOA își exprimă disponibilitatea de a oferi asistență autorităților și societății civile din Republica Moldova pentru a lua măsuri cu privire la deficiențele sistemului electoral și de a reda procesului electoral credibilitate deplină.

CONSTATĂRI PRELIMINARE

Context

Alegerile parlamentare din 6 martie 2005 au avut loc cu scopul de a alege unui nou Parlament unicameral format din 101 deputați cu mandat de patru ani. Membrii Parlamentului sînt aleși prin reprezentare proporțională, într-o singură circumscripție națională. Pragul electoral pentru reprezentarea parlamentară este de 6% din voturile valabil exprimate pentru partidele care candidează individual, 9% pentru coalițiile formate din două partide, 12% pentru coalițiile formate din trei sau mai multe partide și 3% pentru candidații independenți. Pentru ca alegerile să fie validate, prezența la vot trebuie să atingă minimum 50%.

Aceste alegeri au avut loc la încheierea mandatului ordinar al Parlamentului ales în 2001, în care Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM) a deținut o majoritate confortabilă (71 din cele 101 mandate). În Parlament au mai fost reprezentate alte două grupări politice: Alianța Braghis (19 mandate) și Partidul Popular Creștin Democrat (11 mandate). Alegerile s-au desfășurat în contextul înăsprii relațiilor dintre partidul de guvernămînt și opoziție. Partidele de opoziție și-au anunțat în mod repetat intenția de a nu recunoaște rezultatul alegerilor și de a organiza demonstrații pentru a denunța fraudă.

În mod regretabil, ca și la alegerile precedente, votarea nu s-a desfășurat pe teritoriul aflat la est de râul Nistru, teritoriu care, *de facto*, nu se află sub controlul guvernului Moldovei din anul 1992.

Cadrul legal

Principala bază legislativă privind desfășurarea alegerilor și referendumurilor în Republica Moldova este Codul Electoral, care a fost adoptat în noiembrie 1997 și modificat de mai multe ori. Codul Electoral este un cadru legislativ cuprinzător care ar putea oferi o bază adecvată pentru alegeri democratice, în condițiile existenței unui nivel corespunzător de voință politică pentru implementarea sa efectivă. Cadrul legal pentru alegeri mai cuprinde, între altele, Constituția Republicii Moldova, Legea privind partidele și alte organizații social-politice și Legea cu privire la organizarea și desfășurarea întrunirilor.

În iulie 2004, OSCE/BIDDO și Comisia de la Veneția a Consiliului Europei au formulat Recomandările Comune vizînd îmbunătățirea legislației electorale și administrării alegerilor, care reiteau recomandările formulate încă din anul 2001. Nici una dintre aceste recomandări nu a fost luată în considerare pînă în prezent. Autoritățile au declarat că nu doresc modificarea Codului Electoral cu un an înaintea alegerilor parlamentare, argumentînd că aceste amendamente adoptate într-o etapă tîrzie ar putea fi percepute ca fiind în interesul partidului de guvernămînt.

Mai multe domenii ale administrării alegerilor nu sînt reglementate în detaliu prin Codul Electoral, fapt ce lasă rezolvarea acestora în mare măsură la discreția CEC. În consecință, CEC a adoptat un

număr mare de hotărâri; ulterior a fost necesar ca unele dintre acestea să fie modificate. Dintre acestea, cele mai semnificative se referă la desemnarea Consiliilor Electorale de Circumscripție, la dreptul studenților de a vota în localitatea unde au domiciliul temporar, la concepția reflectării campaniei electorale de către instituțiile audiovizualului, la validarea documentelor de identitate expirate în scopul votării, la desemnarea secțiilor de votare pentru alegătorii domiciliați în Transnistria, la înscrierea candidaților, la acreditarea observatorilor și la publicarea rezultatelor alegerilor.

Administrarea alegerilor

Alegerile parlamentare în Republica Moldova sînt administrate de o structură organizată pe trei nivele: CEC, 37 Consilii Electorale de Circumscripție și 1 967 Birouri Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV). CEC este un organism permanent cu nouă membri, dintre care trei sînt desemnați de Președinte, trei de Parlament și trei de Consiliul Superior al Magistraturii, pentru un mandat de șase ani. Consiliile Electorale de Circumscripție și BESV sînt structuri temporare desemnate pentru fiecare scrutin de CEC și respectiv de Consiliul Electoral de Circumscripție competent. Fiecare concurent electoral are dreptul de a desemna un membru fără drept de vot la CEC și Consiliile Electorale de Circumscripție, precum și reprezentanți la secțiile de votare.

Membrii organismelor de administrare a alegerilor nu pot fi afiliați politic și nu pot fi consilieri locali. Totuși, dată fiind apartenența politică a Președintelui și a majorității parlamentare, șase dintre membrii CEC numiți în Decembrie 2003 au fost de fapt desemnați de aceeași grupare politică. De asemenea, cel puțin doi dintre membrii CEC au ocupat mai înainte funcția de reprezentanți PCRM la organisme electorale. Numeroase organizații implicate în alegeri și-au exprimat lipsa de încredere în imparțialitatea CEC.

Peste 20 de judecători au fost desemnați ca membri ai Consiliilor Electorale de Circumscripție pe tot cuprinsul țării. Majoritatea au fost degrevați din funcțiile permanente, însă membrii Consiliilor Electorale de Circumscripție din Bălți și Cahul au confirmat că își îndeplineau în continuare funcția de judecători. O atare practică ridică problema conflictului de interese, deoarece instanțele de judecată din care fac parte acești judecători ar putea avea de soluționat reclamații și contestații referitoare la alegeri.

În perioada preelectorală, comisiile electorale la toate nivelele au funcționat în general eficient. Nivelul implicării a variat însă de la un Consiliu Electoral de Circumscripție la altul, astfel încît unele au necesitat mai multă îndrumare din partea CEC decît altele. Mulți concurenți electorali și-au exprimat lipsa de încredere în imparțialitatea și profesionalismul anumitor Consilii Electorale de Circumscripție. În plus, activitatea comisiilor la nivelul Consiliilor Electorale de Circumscripție și BESV a fost uneori împiedicată de faptul că CEC nu a transmis în timp util instrucțiuni detaliate și precise, care ar fi avut ca rezultat un grad mai mare de consecvență în activitatea comisiilor electorale subordonate. Mai multe Consilii Electorale de Circumscripție au reclamat faptul că hotărârile CEC le-au parvenit cu întârziere considerabilă.

În mod regretabil, nu toate hotărârile CEC au fost publicate în Monitorul Oficial, fapt ce a provocat îngrijorări privind accesul public la activitatea acestui organism și respectarea principiilor transparenței. Deși CEC a publicat hotărârile pe pagina sa oficială de Internet, aceasta a fost actualizată cu întârziere, și nu toate hotărârile CEC au fost publicate înainte de ziua alegerilor. Hotărârile considerate “importante” de CEC au apărut și în publicațiile de stat “Moldova Suverană” și “Независимая Молдова”. Unele dintre hotărârile CEC par a fi fost adoptate mai degrabă în

replică la semnalele ridicate de organizațiile implicate în alegeri și de comunitatea internațională, decât ca rezultat al unui efort sistematic de a rezolva lacunele Codului Electoral.

Principala deficiență procedurală a fost reprezentată de lipsa standardelor uniforme pentru menținerea listelor de alegători la nivel local. Conform Codului Electoral, primăriile dețin un înalt grad de independență și autoritate în ce privește alcătuirea listelor de alegători. Listele de alegători au fost întocmite sau actualizate în diferite moduri, cu sau fără îndrumare limitată din partea CEC sau Consiliilor Electorale de Circumscripție. Mai mult, chiar în cazurile în care aceste organisme au dat instrucțiuni, acestea au fost diferite de la un loc la altul. Unele primării au ales să includă toți alegătorii cu domiciliul în străinătate pe listele permanente de alegători, unele i-au inclus doar pe cei domiciliați în Rusia, Ucraina sau România, iar altele au ales să nu includă pe liste cetățenii domiciliați în străinătate.

Potrivit observatorilor pe termen lung ai MOA OSCE/BIDDO, un număr de secții de votare nu au afișat la timp listele de alegători (Orhei, Telenesti, Criuleni, Cimislia), sau au întârziat să acorde acces publicului (Bălți și Chișinău). În Svetlii (Consiliul Electoral de Circumscripție Comrat) și Chișinău, mai multe BESV au cerut alegătorilor să prezinte motive specifice pentru a primi Certificate pentru drept de vot, cu toate că legea nu prevede o atare condiție.

Aceeași lipsă de uniformitate poate fi observată și în ce privește instruirea primarilor și a membrilor organismelor electorale subordonate CEC. În majoritatea cazurilor nu au fost distribuite materiale de referință, sau au fost distribuite în cantitate mică, adesea programele de instruire nu au avut un cadru organizat, iar uneori nu toți oficialii invitați au participat la aceste programe. Instruirea alegătorilor de către CEC a fost limitată, iar la nivel local aceste eforturi s-au limitat în general doar la distribuirea invitațiilor la vot.

Participarea studenților la vot a căpătat importanță și încărcătură politică în perioada preelectorală. Printr-o hotărâre din 8 februarie, CEC a permis studenților la zi să voteze în localitățile unde își aveau domiciliul provizoriu, chiar dacă nu aveau viză de reședință temporară, obținând un Certificat pentru drept de vot fie de la CEC (pentru studenții din Chișinău) fie de la Consiliul Electoral de Circumscripție respectiv, și nu în localitățile cu domiciliu permanent. CEC a eliberat studenților Certificate pentru drept de vot de la 18 februarie și până la 5 martie. Informațiile de la CEC privind participarea studenților la vot au fost transmise în principal prin intermediul posturilor naționale de televiziune și radio. Încălcând hotărârea CEC, Consiliul Electoral de Circumscripție Comrat nu a eliberat studenților Certificate pentru drept de vot, iar informațiile nu au fost afișate nici la Universitate și nici la Consiliul Electoral de Circumscripție.

În mod regretabil, ca și la alegerile precedente, votarea nu s-a desfășurat pe teritoriul aflat la est de râul Nistru, teritoriu care, *de facto*, nu se află sub controlul guvernului Moldovei din anul 1992. CEC a decis la 18 februarie 2005 că nouă secții de votare cu liste permanente de pe teritoriul controlat de guvern vor deservi și alegătorii domiciliați la est de Nistru. În funcție de domiciliu, acești alegători au fost arondați la una dintre cele nouă secții de votare, iar în ziua alegerilor numele lor au fost înscrise pe listele suplimentare de alegători. Acești alegători au depus buletinele de vot în urne separate; voturile au fost numărate separat și înregistrate în procese verbale separate. Alegătorii domiciliați la est de Nistru prezintă pentru a vota aceleași documente de identitate ca și ceilalți cetățeni ai Moldovei.

În data de 15 februarie, CEC a adoptat o hotărâre referitoare la votarea în străinătate, prin care cetățenilor moldoveni cu domiciliul permanent sau temporar în străinătate li s-a oferit posibilitatea

de a vota la una dintre cele 23 de secții de votare înființate la ambasadele și consulatele Republicii Moldova. CEC a respins cererile formulate de mai mulți concurenți electorali cu privire la înființarea unor secții de votare suplimentare în străinătate, invocând impedimente de natură financiară, organizatorică și diplomatică.

Concurenții electorali și campania electorală

Un număr relativ mare de concurenți electorali a asigurat alegătorilor o selecție reală a opțiunilor din cadrul spectrului politic. Un număr total de 23 concurenți electorali au participat la alegerile din 6 martie: nouă partide politice, două blocuri electorale și 12 candidați independenți. Patru principali concurenți au avut șansele cele mai evidente de a trece pragul electoral: Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), aflat la putere, ales în 2001 pe baza unei orientări hotărâte pro-comuniste și pro-ruse, care a evoluat pînă în prezent într-un sens orientat mai spre economia de piață și mai pro-european; Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD), popular în rîndurile alegătorilor vorbitori de limbă română, un partid care susține deschis integrarea Moldovei în Uniunea Europeană; Blocul Electoral “Moldova Democrată” (BMD), care reprezintă rezultatul unui proces de consolidare a forțelor de centru și cheamă la reluarea relațiilor cu Rusia și cu Comunitatea Statelor Independente, și Partidul Social-Democrat din Moldova (PSDM), care și-a concentrat programul electoral asupra micilor întreprinzători și asupra creșterii participării cetățenilor în afacerile publice.

În general campania electorală a fost de intensitate scăzută. Această situație s-a datorat în parte faptului că tehnicile tradiționale de campanie utilizate în general în Moldova – în special vizitele de la ușă la ușă – generează rareori campanii intense. Totuși, eforturile de campanie ale multor partide au fost împiedicate în mod semnificativ de prevederile legale restrictive și obstrucționate de imixtiunea frecventă a autorităților publice. În consecință, alegătorilor le-au parvenit relativ puține informații privind concurenții electorali și platformele politice ale acestora.

În orașe și sate s-au observat puține materiale electorale. Aceasta se datorează în mare parte faptului că în Codul Electoral se prevede doar un spațiu minim ce trebuie alocat de administrația locală pentru afișaj. La efectul acestei prevederi s-a adăugat faptul că autoritățile locale fie au interpretat legea într-o manieră restrictivă, fie nu au implementat legea. Observatorii pe termen lung (OTL) ai MOA OSCE/BIDDO au raportat că în Cahul, Căușeni, Drochia, Taraclia și Fălești practic nu fusese alocat spațiu pentru afișaj electoral. În Edineț, în urma mai multor reclamații din partea partidelor politice, administrația locală a alocat spațiu pentru afișaj, însă acest lucru s-a petrecut după 14 februarie, mult după începerea campaniei electorale. Întîrzieri similare au fost raportate de observatorii pe termen lung din Bălți.

Mitingurile și întrunirile electorale s-au desfășurat în toată țara într-o manieră pașnică și liniștită. Frecvența acestor evenimente a rămas însă limitată, ca și nivelul participării alegătorilor. Constatările observatorilor pe termen lung și relatări credibile din prima sursă au evidențiat cazuri repetate de obstrucționarea libertății de întrunire. În Dondușeni, Congaz, Vulcănești, Drochia și Edineț, administrația locală fie nu a autorizat alocarea unui local, fie a împiedicat accesul alegătorilor și partidelor la acesta.

Ca atare, alocarea limitată a spațiului de afișaj, alături de dificultățile persistente întâmpinate de partidele politice în obținerea spațiului pentru întâlniri publice au împiedicat în mod subtil, dar sistematic partidele politice să se întrunească, să contacteze alegătorii și să-și transmită mesajul.

La fel de îngrijorătoare au fost semnalele credibile adresate MOA OSCE/BIDDO referitor la cazurile în care oficialii guvernamentali au exercitat presiuni asupra angajaților din sectorul public pentru a nu asista la întrunirile partidelor de opoziție și a nu participa la activitățile acestora. În Călărași, Dondușeni și Edineț, profesorii și personalul medical au fost avertizați să nu participe la mitingurile opoziției, iar în unele cazuri au fost amenințați cu pierderea locului de muncă. În mod similar, potrivit unei declarații credibile din partea unui decan universitar, acesta a fost supus unor presiuni pentru a asigura participarea studenților la activitățile de campanie ale partidului de guvernământ. Într-un caz studenții au fost amenințați cu pierderea examenelor. În final, s-a semnalat că și asupra primarilor și directorilor întreprinderilor de stat s-au exercitat presiuni menite să asigure participarea salariaților la întruniri organizate de partidul de guvernământ în Edineț, Bălți, Strașeni și Florești.

Au existat numeroase cazuri în care ofițerii de poliție și-au utilizat împuternicirile discreționale împotriva candidaților și susținătorilor partidelor; acest fapt a avut ca rezultat numeroase exemple de intimidare și hărțuire. În Criuleni, Florești, Teleneshti, Cahul și Ceadâr-Lunga, susținătorii opoziției au fost reținuți și duși la secțiile de poliție în timpul plasării materialelor electorale în locuri neautorizate. În Leova, o arestare a fost urmată de confiscarea materialelor electorale și bruscarea persoanelor care au desfășurat activități de campanie. În alte cazuri, ca de pildă în Cioc Maidan, Drochia și Călărași, poliția a intervenit în timp ce susținătorii unui partid desfășurau activități de campanie conform legii. În Chișinău și Căușeni au fost constatate cazuri în care s-au aplicat percheziții la sediile de campanie. Cazul d-lui Arcadie Covaliov, candidat PSDM, care a fost pretins maltrat de poliție și amendat cu 36 lei pentru că s-a împotrivit arestării, constituie de asemenea o sursă de îngrijorare.

Au fost raportate de asemenea numeroase cazuri în care partidele politice au abuzat de resurse administrative. În Ocnița, Edineț, Dondușeni, Rîșcani, Sîngerei și Bălți, sediul PCRM le afla într-un local al administrației locale, aparent fără dovada necesară privind plata chiriei. S-a constatat de asemenea utilizarea mijloacelor publice de transport și “vizitele de lucru” în scopuri de campanie, atât din partea partidului de guvernământ, cât și a opoziției.

Mass Media

În Republica Moldova funcționează aproximativ 80 de posturi de radio și televiziune. Principalele canale publice de televiziune sînt postul cu acoperire națională *Moldova 1*, postul *Euro TV* din Chișinău și postul regional *TV Găgăuzia*. Două posturi private de televiziune transmit programe cu acoperire națională: *NIT* și *Pervii kanal v Moldove* care are o audiență de 70% și retransmite programul rusesc *ORT* difuzind știri și spectacole de televiziune produse la nivel local. Cele mai influente ziare din Moldova sînt *Komsomolskaia Pravda* (în rusa cu supliment local), ziarele de stat *Moldova Suverană* și *Nezavisimaia Moldova*, cotidianul privat *Flux* și săptămînalele *Timpul*, *Moldavskie Vedomosti* și *Săptămîna*.

Activitatea mass media în timpul campaniei electorale din 2005 a fost reglementată de trei acte normative principale: Art. 47 din Codul Electoral, “Concepția reflectării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de către instituțiile audiovizualului din Republica Moldova” (aprobată prin Hotărîrea CEC Nr. 608 din 6 ianuarie 2005) și “Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale pentru alegerea Parlamentului în mijloacele de informare în masă” (Hotărîrea CEC Nr. 613 din 8 ianuarie 2005), care repetă în mare măsură prevederile Concepției.

Posturile private de televiziune au posibilitatea de a refuza reflectarea campaniei electorale. Printre acestea se numara două dintre principalele canale TV private, *Pro TV Chișinău* și *Pervii kanal*.

Posturile publice sînt, dimpotrivă, obligate prin lege să ofere gratuit dezbateri electorale timp de maximum două ore pe săptămîină, cu excepția zilei de duminică, și trebuie împărțite în mod egal între toți candidații electorali. În plus, partidele politice, blocurile electorale și candidații independenți au dreptul să primească gratuit un timp de emisie fix la fiecare post public de radio și de televiziune. Timpul de emisie plătit este de asemenea permis și toți concurenții electorali pot cumpăra un timp de emisie stabilit de la fiecare post de radio și televiziune care reflectă campania electorală. Publicitatea plătită a fost difuzată la nivel național doar de *Moldova 1* și *NIT*.

În data de 23 februarie, CEC și-a schimbat radical politica privind mass media prin adoptarea unei decizii prin care posturile publice de televiziune au fost obligate să organizeze zilnic dezbateri de 90 de minute, inclusiv duminică, și prin care se stipula că buletinele de știri ale posturilor care reflectă campania trebuie să transmită cinci știri privind evenimentele campaniei în cadrul fiecărei emisiuni informative. Această hotărîre a CEC a creat un cadru mai adecvat pentru reflectarea activităților concurenților electorali decît hotărîrile anterioare adoptate de CEC în prevederile referitoare la mass media din Codul Electoral. Cu toate acestea, ultima hotărîre a CEC a fost adoptată prea tîrziu pentru a avea un efect real, iar impactul său general a rămas foarte limitat și a afectat doar dezbaterile, în vreme ce efectul asupra emisiunilor de știri a fost neglijabil.

Monitorizarea surselor mass media publice și private desfășurată de Misiunea MOA/EOM a arătat că implementarea efectivă a cadrului legal ce reglementează acoperirea mediatică a campaniei a avut ca rezultat un flux scăzut de informație, în condițiile în care unele posturi de televiziune au decis să scoată din emisie unele talk show-uri și emisiuni analitice pînă la încheierea alegerilor, de teama unor posibile sancțiuni.

Mai mult decît atît, prevederile legale au limitat posibilitatea concurenților electorali de a se prezenta și posibilitatea mijloacelor de informare în masă de a reflecta evenimentele campaniei electorale și s-au dovedit a fi prea restrictive pentru o prezentare cuprinzătoare și pluralistă a informației politice. Se poate argumenta că interdicția ambiguă referitoare la reflectarea activităților concurenților electorali în știrile radio și TV (Codul Electoral, Art. 47.4), concomitent cu aplicarea prevederii conform căreia evenimentele electorale trebuie reflectate în buletinele de știri, dar numai ca “știri de presă” (Concepția, Art. 46), a creat confuzie cu privire la faptul ce pot reflecta buletinele de știri.

Cadrul legislativ a fost în dezavantajul partidelor de opoziție, deoarece reflectarea activităților publice ale Președintelui și Guvernului a fost posibilă în continuare, cu toate că s-a limitat la îndatoririle lor oficiale și nu a inclus campania electorală directă. În data de 10 februarie, CEC a adoptat o decizie care interzicea, cu excepția cazurilor speciale, apariția la emisiunile de știri ale posturilor de televiziune a oficialilor publici înscriși în cursa electorală. Această hotărîre, aparent adoptată pentru a diminua acoperirea mediatică neechilibrată, nu a contribuit în mod substanțial la o reflectare mai echilibrată a activităților concurenților electorali. Dimpotrivă, a redus și mai mult volumul de informație politică pus la dispoziția electoratului și datorită faptului că această restricție a fost interpretată pe scară largă ca fiind aplicabilă tuturor candidaților și nu doar celor care dețin funcții publice.

TeleRadio Moldova a dat dovadă în mod clar de părtinire politică în favoarea partidului de guvernămînt. În cele trei săptămîni dinaintea adoptării ultimei hotărîri a CEC privind acoperirea mediatică a campaniei, emisiunile de știri ale postului *Moldova 1* au dedicat 37% din timp guvernului și 33% Președintelui, în context fie pozitiv, fie neutru. În plus, PCRM a beneficiat de aproape 9%, în mare măsură neutru. BMD a primit 13%, în context în mare parte negativ, iar PPCD 3%, din care jumătate în context negativ. PSDM a primit doar 1%.

Între posturile private de televiziune, canalul cu acoperire națională *NIT* a prezentat o tendință similară cu cea a postului public: în emisiunile de știri, Guvernul a primit 46% din timp, iar Președintele 35%, ambii într-un context în cea mai mare parte pozitiv. PCRM a primit 9%, în context în majoritate neutru. PPCD și BMD au primit 5% și respectiv 4%, aproape niciodată în context pozitiv. La *Pervii kanal*, politica nu a fost reflectată decât în buletinele de știri și în cea mai mare parte pentru a reflecta activitatea Guvernului (69%) și PCRM (10%). Președintele a primit 16%, din care aproape jumătate într-un context negativ.

Buletinele de știri ale posturilor *Pro TV* și *Euro TV* din Chișinău au indicat o acoperire mai echilibrată a timpului de emisie dedicat campaniei electorale. La știrile *Pro TV*, PCRM a primit 25% din timpul de emisie, iar BMD și PPCD câte 18% fiecare. *Euro TV* a dedicat 23% din timp pentru BMD, 20% pentru PCRM, și 11% pentru PPCD, în general în context neutru. Președintele a primit circa 7%, în mare parte în context negativ.

În data de 20 februarie, *Moldova 1* a transmis un film de nouă minute intitulat “Opriti extremismul!”, în care liderul PPCD Iurie Roșca era înfățișat într-o lumină extrem de negativă și comparat cu Osama Bin Laden. Filmul a fost transmis ca publicitate electorală gratuită din partea a patru candidați independenți. Deși filmul a încălcat principiul regulilor deontologice a mijloacelor de informare în masă, stipulat în Art. 47.1 din Codul Electoral. CEC nu l-a considerat denigrator, deoarece în opinia sa filmul nu conținea decât referințe la fapte.

Ca urmare a unei solicitări explicite din partea autorităților, timpul dedicat instruirii alegătorilor prin programele de televiziune monitorizate a crescut substanțial în ultimele două săptămâni ale campaniei. Din păcate, *Pervii kanal* nu a transmis programe dedicate instruirii alegătorilor.

Presa scrisă a prezentat o varietate de opinii și preferințe politice și a reușit să reflecte pe larg campania electorală. Din păcate, publicațiile sînt de circulație restrînsă, cu excepția ziarelor de stat *Moldova Suverană* și *Nezavisimaia Moldova*, și a cotidianului pro-PPCD *Flux*. PCRM a depus la CEC mai multe reclamații împotriva concurenților care nu au marcat materialele electorale publicate în ziare ca fiind publicitate electorală. În majoritatea cazurilor, CEC a îndeplinit solicitarea și a cerut concurenților electorali și presei să respecte prevederile legale.

Sediul publicației de opoziție *Moldavskie Vedomosti*, afiliată Partidului Țărănesc Creștin Democrat, a fost vizitat de poliție către sfîrșitul campaniei. Alături de ziarul de opoziție *Timpul*, *Moldavskie Vedomosti* se confruntă actualmente cu un număr larg de procese de defăimare, inițiate în 2004 împotriva acestui ziar de către persoane și instituții apropiate actualei puteri.

Reclamații și contestații

De la începutul perioadei electorale, CEC a adoptat numeroase hotărîri referitoare la reclamațiile depuse de concurenții electorali, privind în principal încălcarea regulamentelor campaniei electorale și reflectarea campaniei în presa electronică. Reclamațiile legate de intimidarea concurenților electorali de către organele de poliție au fost înaintate spre investigare procurorilor de stat. În general, hotărîrile CEC cu privire la reclamații au fost adoptate conform legii. Respingerea unui mare număr de reclamații pare a se fi datorat slabei argumentări juridice din partea concurenților electorali, precum și lipsei de probe.

De asemenea, Consiliile Electorale de Circumscripție au adoptat hotărâri privind reclamațiile depuse de concurenții electorali referitoare, între altele, la presiunile exercitate de autoritățile locale asupra electoratului (satul Gura Camencii, Consiliul Electoral de Circumscripție Florești), obstrucționarea campaniei concurenților electorali de către autoritățile municipale (Comrat, Vulcănești), afișarea ilegală de materiale electorale (Ialoveni) și componența BESV (Criuleni). MOA OSCE/BIDDO a constatat că mai multe partide au preferat să depună reclamațiile direct la CEC, datorită neîncrederii în Consiliile Electorale de Circumscripție respective. Observatorii pe termen lung au constatat că mai multe Consilii Electorale de Circumscripție au tergiversat eliberarea deciziilor privitoare la reclamațiile depuse.

Curtea de Apel Chișinău, Curtea Supremă de Justiție și instanțele locale s-au pronunțat cu privire la un număr de contestații depuse de concurenții electorali împotriva hotărârilor emise de CEC și de Consiliile Electorale de Circumscripție. Instanțele au luat decizii cu privire la o gamă largă de probleme, cum ar fi data începerii perioadei electorale, modul de desfășurare a campaniei electorale, dreptul posturilor private de televiziune de a nu reflecta campania electorală, înregistrarea denumirii unui concurent electoral și desemnarea membrilor Consiliului Electoral de Circumscripție Chișinău. În majoritatea cazurilor, deciziile instanțelor au fost conforme legii. Totuși, în mai multe cazuri instanțele nu au adoptat hotărârile în termenele prevăzute în Codul Electoral (Art. 67), anume cinci zile de la depunerea unei contestații împotriva unei decizii a CEC și trei zile pentru o decizie a unui Consiliu Electoral de Circumscripție. Acest fapt constituie o încălcare a Codului Electoral, care prevede rezolvarea disputelor preelectorale în cel mai rapid mod posibil. Întârzierile nejustificate în rezolvarea disputelor electorale pot duce la privarea reclamanților de dreptul la un recurs efectiv.

Participarea femeilor

La alegerile din 2001, doar zece dintre cei 101 parlamentari aleși au fost femei. Numărul acestora a crescut ulterior la 16 (15,8%) pe măsură ce parlamentarii care au demisionat erau înlocuiți de candidați plasați pe poziții inferioare. Președintele Parlamentului, cîț și doi dintre miniștrii Guvernului, sînt femei. În 2001, femeile au reprezentat 18% dintre candidați, însă au fost adeseori plasate pe poziții inferioare pe listele de partid.

La aceste alegeri, femeile au reprezentat 29% din candidații înscrși pe listele partidelor și blocurilor electorale; în plus, două femei au candidat independent. PPCD a urmat principiul alternanței femei-bărbați pe lista sa de candidați. Ponderea femeilor a fost de asemenea ridicată pe listele de candidați depuse de Partidul Republican din Moldova (53%) și Uniunea Muncii “Patria–Rodina” (40%). În afară de Partidul Țărănesc Creștin Democrat și Uniunea Centristă din Moldova, nici un partid nu a nominalizat mai puțin de 20% femei. Este de așteptat ca ponderea femeilor în Parlament să crească în urma reprezentării mai echilibrate pe listele de candidați.

Constituția și Codul Electoral garantează drepturi egale pentru femei și bărbați. Legea privind partidele și alte organizații socio-politice menționează că partidele și organizațiile socio-politice trebuie să promoveze principiul egalității între femei și bărbați în organele decizionale la toate nivelele; cu toate acestea, nu există demersuri active sau o proporție stabilită în reprezentarea femeilor. Aspectele privind participarea femeilor au avut doar un rol minor în campania electorală.

Participarea minorităților naționale

Minoritățile naționale reprezintă aproximativ 30% din populația Moldovei, potrivit recensământului din 1989 (rezultatele relevante ale ultimului recensămînt, efectuat în octombrie 2004, nu au fost încă

publicate). Minoritățile cu cel mai mare număr de membri sînt ucrainenii, rușii, romii, găgăuzii și bulgarii. În pofida proporției semnificative a minorităților naționale în totalul populației, subiectul minorităților naționale nu a avut un rol important în aceste alegeri.

Atît prevederile Legii partidelor politice privind înregistrarea unei organizații, cît și pragul minim de reprezentare stipulat în Codul Electoral, s-au dovedit a fi extrem de dezavantajoase pentru formarea partidelor etnice și regionale.

Majoritatea reprezentanților partidelor politice au afirmat că listele de candidați ale partidelor respective cuprind reprezentanți ai minorităților naționale înregistrate. Cu toate acestea, se pare că mai ales minoritatea romilor a fost slab reprezentată la aceste alegeri; doar doi candidați romi au fost incluși pe listele partidelor politice, pe locuri neeligibile.

Unii concurenți electorali sînt percepuți ca reprezentînd interesele minorității rușilor, cum ar fi Mișcarea Social-Politică Republicană “Ravnopravie” și, într-o măsură mai mică, Blocul Electoral “Patria–Rodina” și Uniunea Muncii “Patria–Rodina”. Platformele acestor concurenți s-au axat în mare măsură pe statutul limbii ruse și cooperarea cu statele CSI. Aspectele referitoare la minoritatea ucrainenilor, cea mai numeroasă comunitate minoritară potrivit recensămîntului din 1989, nu au fost abordate în dezbaterile publice, cu excepția dreptului de a utiliza limba ucraineană în învățămînt și instituțiile administrației publice.

Observarea alegerilor

Codul electoral prevede posibilitatea observării alegerilor de către reprezentanții concurenților electorali, observatorii interni imparțiali, organizațiile internaționale, organizațiile neguvernamentale internaționale și guvernele statelor străine. Deși Codul electoral și Hotărîrea CEC respectivă privind statutul observatorilor oferă un cadru mulțumitor pentru observarea alegerilor, s-a păstrat o deficiență semnificativă: cererea de acreditare depusă de o organizație locală trebuie aprobată sau respinsă într-un termen definit, iar pentru organizațiile internaționale nu există un asemenea termen.

Observatorii internaționali: Înainte de alegeri, membri ai unor organizații neguvernamentale din Rusia care susțineau că au venit pentru a observa alegerile au fost expulzați din țară mai înainte de a-și depune cererile de acreditare la Ministerul Afacerilor Externe. În total, potrivit Ministerului Afacerilor Externe, patru organizații care au cerut acreditare pentru observarea alegerilor au primit un răspuns negativ. Acestea au fost Partidul Republican “Assar” (Kazahstan), Adunarea Parlamentară a Uniunii Ruso-Belaruse, Adunarea Internațională pentru Apărarea Drepturilor Omului (Federația Rusă) și organizația neguvernamentală CIS-EMO (Federația Rusă). Primele două organizații au cerut acreditarea pentru mai puțin de 10 observatori fiecare, iar ultimele două pentru cîteva sute.

Chiar înaintea zilei alegerilor, peste o sută de membri ucrainieni, ruși și belaruși ai organizației neguvernamentale CIS-EMO au fost opriți sau reținuți după ce au intrat în țară. Aceștia au susținut că au venit pentru a observa alegerile, însă nu primiseră încă acreditarea oficială și nu știau dacă această acreditare le va fi pusă la dispoziție de Ministerul Afacerilor Externe. O atare situație va putea fi evitată în viitor dacă procedurile de solicitare a acreditării pentru observatori și termenele limită respective vor fi clarificate.

Observatorii interni: Principala organizație imparțială care a observat aceste alegeri a fost Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte “Coaliția 2005”. Înființată în mai 2004, coaliția cuprinde

aproape 200 de organizații ale societății civile. Coaliția a întreprins observarea pe termen lung a alegerilor, precum și monitorizarea media. Înainte de alegeri a publicat cinci rapoarte cuprinzând constatările observatorilor pe termen lung și trei rapoarte privind monitorizarea media. În ziua alegerilor, coaliția a trimis la urne circa 2 200 observatori pe tot teritoriul Moldovei. În ziua alegerilor, coaliția a desfășurat numărarea paralelă a voturilor și un calcul rapid [TBC].

În data de 9 februarie, coaliția a fost ținta unui atac din partea liderului PCRM Vladimir Voronin și Secretarul Executiv al partidului, Victor Stepaniuc, care a acuzat coaliția de susținerea unuia dintre concurenții electorali și au avertizat că fondurile primite de coaliție de la donatorii internaționali ar putea fi confiscate în cazul în care această acuzație avea să fie dovedită. Coaliția a respins acuzațiile la 10 februarie, iar reprezentanții la Chișinău ai comunității internaționale, inclusiv ambasadele, au publicat un comunicat în sprijinul coaliției.

Ziua alegerilor, numărarea voturilor și centralizarea rezultatelor

Ziua alegerilor s-a desfășurat în general în mod calm și pașnic. Conform CEC, 63,7 % din alegători s-au prezentat la secțiile de votare. Observatorii MIOA au evaluat mersul alegerilor drept bun sau foarte bun în 80,4 % din secțiile de votare vizitate, iar în 16 % s-a considerat că scrutinul decurgea în mod adecvat.

Observatorii MIOA au raportat probleme care indică o aplicare inconsecventă a regulilor și prevederilor la fel ca și alte probleme procedurale. În 14,6 % din secțiile de votare vizitate nu toți alegătorii care urmau a fi înscrși pe listele suplimentare au fost de fapt înscrși și în 7,1 % din cazuri membrii secției de votare nu au reținut toate Certificatele pentru drept de vot prezentate. În 12,7 % din cazuri observatorii au menționat că ștampila “Votat” nu a fost aplicată în toate buletinele de identitate, fapt ce înlătură măsura de siguranță introdusă de CEC pentru prevenirea votului multiplu. Astfel de cazuri au fost observate îndeosebi în Briceni, Causeni, Ocnita și Gagauzia.

Observatorii MIOA au raportat cazuri cind persoane neautorizate au stat de rind sau în fruntea membrilor secțiilor de votare în 10,8 % din secțiile de votare vizitate (în majoritatea cazurilor acestia erau membrii autoritatilor administrative sau reprezentanti ai partidelor sau coalițiilor). Politia era prezenta în 5,6 % din secțiile de votare vizitate.

Printre alte probleme constatate s-au numărat: măsurile insuficiente de siguranță pentru siguranța votului (7,7 % din secțiile de votare vizitate), votarea în grup (14,4 %), votarea prin procură (6,6 %), desfășurarea campaniei electorale sau existența materialelor de campanie în interiorul sau imediata vecinătate a secției de votare (8,8 %).

Unele din problemele observate în ziua scrutinului păreau să rezulte din organizarea inadecvată a acestuia. Rapoartele indicau că în timpul vizitei observatorilor, în 15,6 % din cazuri secțiile de votare erau aglomerate.

Aproximativ 8,5 % din alegători au fost adăugați în listele suplimentare în secțiile de votare vizitate pe parcursul zilei alegerilor. Aproximativ 0,9 % din alegători au utilizat Certificatele pentru drept de vot. Acest fapt indică necesitatea depunerii unor eforturi ulterioare pentru îmbunătățirea exactității listelor alegătorilor.

Puțin peste 30 % de buletine de vot puse la dispoziția secțiilor de votare au fost tipărite în limba rusă. Totuși, se pare că acestea nu au fost totdeauna distribuite în număr suficient anumitor secții de

votare, deoarece 8,7% din rapoarte indică că alegătorilor nu li s-au oferit buletine de vot în limba solicitată.

Observatorii din cadrul MIOA au întâlnit observatori locali non-partizani în mai mult de jumătate din secțiile de votare vizitate și observatori internaționali, în majoritatea lor din cadrul ONG-ului Asociația Pro Democrația din România, în 20% din secțiile de votare vizitate. Reprezentanții concurenților electorali erau prezenți în peste 99% din secțiile de votare vizitate, reprezentând în majoritatea lor PCRM, BMD, PPCD și PSDM. Observatorii din cadrul MIOA au identificat cazuri izolate când observatorii locali și reprezentanții concurenților electorali erau împiedicați să-și desfășoare activitatea, și cazuri de încercare a reprezentanților partidelor să influențeze electoratul. Aproape trei pătrimi din membrii secțiilor de votare erau femei.

Aproximativ 9000 de alegători din Transnistria s-au prezentat la urnele de vot în ziua alegerilor. În majoritatea celor nouă secții de votare de pe teritoriul controlat de Moldova au fost observate puține probleme. Totuși, o secție de votare din Varnița unde urmau să voteze alegătorii din Transnistria a devenit aglomerată, deoarece un număr de 4000 de persoane s-au prezentat la vot. La această secție de votare, observatorii de asemenea au atestat prezența unui grup de persoane neidentificate care nu erau implicate în procesul electoral și de asemenea expulzarea unui observator local non-partizan.

Observatorii MIOA au urmărit procesul de numărare a voturilor în aproape 120 de secții de votare. Circa 77,1 % din observatori l-au evaluat drept bun sau foarte bun, iar 16% l-au apreciat drept adecvat. Cu toate acestea, observatorii au remarcat că deseori nu au fost respectate unele proceduri de numărare (eg. buletinele de vot neutilizate nu au fost anulate în 12,4 % din secțiile de votare vizitate, iar ștampilele nu au fost colectate înainte de deschiderea urnelor de votare – 13%). În multe cazuri, nu au fost aplicate mecanismele de control, cum ar fi numărarea semnăturilor de pe listele electorale înainte de numărarea voturilor (19,8%) sau calcularea în primul rând a numărului total de buletine de vot (15,7%). Observatorii de asemenea au raportat că în 19,5% din procedurile de calculare a voturilor observate, persoane neautorizate au asistat sau au dirijat activitatea secției de votare (de obicei reprezentanți ai partidelor și coalițiilor). Controverse în numărarea buletinelor de vot au fost observate de către 27,9% din observatori; acestea de obicei erau soluționate prin votarea Biroului Electoral sau prin decizia Președintelui Biroului Electoral.

Peste 28% din secții de votare au întâmpinat probleme în completarea procesului-verbal privind rezultatele numărării voturilor, care erau soluționate în mare parte prin recalcularea buletinelor de vot sau a semnăturilor. Circa 7,3% din secțiile de votare nu au folosit stiloul în completarea procesului-verbal, ceea ar fi prevenit modificările ulterioare. În 11% din secțiile de votare vizitate, observatorii sau reprezentanții candidaților electorali nu au primit o copie a procesului-verbal. Observatorii locali au fost prezenți în aproape 2/3 din secțiile de votare vizitate pentru monitorizare numărării voturilor, iar reprezentanții candidaților, în 96% de cazuri.

Evaluarea procedurilor din Consiliile Electorale de Circumscripție vizitate de către observatorii MIOA a fost în linii generale pozitivă, raportându-se că procedurile au fost în general respectate, deși în multe cazuri, Președintele Biroului Electoral nu era prezent când rezultate secției de votare pe care o reprezenta erau introduse (în procesele-verbale ale Consiliilor Electorale de Circumscripție – n.t.) sau nu le verificase anterior.

Singura versiune oficială a acestui comunicat este cea în limba engleză.

INFORMAȚII DESPRE MISIUNE ȘI MULȚUMIRI

DI Kimmo Liljunen (Finlanda), Șeful Delegației Adunării Parlamentare a OSCE, a fost desemnat de către Președintele în exercițiu al OSCE în calitate de Coordonator Special al observatorilor pe termen scurt. Andre Kvakkestad (Norvegia) a condus Delegația Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (PACE), iar Marianne Mikko (Estonia) a condus Delegația Parlamentului European. E.S. Ambasadorul István Gyarmati (Ungaria) este Șeful Misiunii OSCE/BIDDO de Observare a Alegerilor.

Misiunea OSCE/BIDDO de Observare a Alegerilor și-a început activitatea în Chișinău la 26 ianuarie cu 32 experți și observatori pe termen lung dislocați în capitală și în 7 centre raionale. În ziua alegerilor MIOA a dislocat aproape 500 observatori pe termen lung din 36 state-membre ale OSCE, inclusiv 65 parlamentari din cadrul OSCE PA, PACE și Parlamentului European. MIOA a observat scrutinul pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în aproximativ 1400 secții de votare dintr-un număr total de 1970, iar numărarea voturilor a fost monitorizată în 120 secții de votare. MIOA a fost de asemenea prezentă și în 24 Consilii Electorale de Circumscripție pentru a monitoriza totalizarea rezultatelor alegerilor.

MIOA va publica un raport cuprinzător cu privire la aceste alegeri în aproximativ șase săptămâni după finalizarea procesului electoral.

MIOA aduce mulțumiri Ministerului Afacerilor Externe, Comisiei Electorale Centrale și altor autorități naționale și locale pentru asistența și cooperarea de care au dat dovadă pe parcursul perioadei de observare a alegerilor. MIOA de asemenea aduce mulțumiri Misiunii OSCE în Moldova, Reprezentantului Special al Secretarului General al Consiliului Europei și altor organizații internaționale și ambasade acreditate în Chișinău pentru sprijinul lor pe toată durata misiunii. Pentru informații, vă rugăm să contactați:

- Urdur Gunnarsdottir, Purtător de Cuvânt OSCE/BIDDO (+48-603-683 122); sau Gilles Saphy, Consilier Electoral OSCE/BIDDO, Varșovia (+48-603-793 780);
- Angus MacDonald, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Strasbourg (+33-630-496 820);
- Jan Jooren, Consilier de Presă, Adunarea Parlamentară a OSCE, Copenhaga (+45-4041 1641);
- Tim Boden, Parlamentul European, Bruxelles (+32-475-351 948)

Misiunea OSCE/BIDDO de Observare a Alegerilor: Str. Bănulescu-Bodoni nr. 57/1, Chișinău, Republica Moldova;
telefon: +373-22-22-3868 (4 lines); fax: +373-22-23-2563, e-mail: reception@eom.moldnet.md